

کتابخانه انسانی

به اشتراک گذاشتن جامعه با خود^۱

نویسنده: ارین ونتس^۲
مترجم: محمدامین اسپروز

خواننده پس از نگاه کردن به فهرست کتاب‌ها، که دارای عنوان و توضیحی کوتاه است، می‌تواند کتابی را انتخاب کند و برای مدتی کوتاه به امانت بگیرد. سپس خواننده، کتاب را برای مکالمه‌ای تک‌به‌تک ملاقات می‌کند. خواننده‌ها می‌توانند سؤال کنند، راهنمایی بخواهند، در مورد موضوعی متفاوت بیاموزند و زمینه‌های مشترک را پیدا کنند. این مکالمه‌ها نسخه‌ای از پیش تعیین شده برای جهت‌دهی به بحث ندارند؛ بنابراین، هر ملاقات منحصر به فرد است.

کتابخانه‌های انسانی ابتدا در سال ۲۰۰۰ میلادی در دانمارک شکل گرفتند و پس از آن، این ایده فراگیر شد. اولین کتابخانه‌های انسانی در آمریکا در سال ۲۰۰۸ توسط کتابخانه بین بریج^۱ در واشنگتن و کتابخانه سانتامونیکا^۲ شکل گرفت. رویداد کتابخانه بین بریج، با استقبال گسترده خواننده‌ها روبه‌رو

اشاره

عموماً در کتابخانه با کتاب و نوشته سروکار داریم. در مقاله حاضر با نوعی از کتابخانه آشنا می‌شویم که به جای کتاب، با انسان‌های متفاوت روبه‌رو می‌شویم.

عملکرد کتابخانه‌های انسانی مشابه سایر کتابخانه‌هاست؛ با این تفاوت که در کتابخانه انسانی، به جای کتاب، انسان ودیعه گرفته می‌شود. افرادی که برای «کتاب انسانی» شدن داوطلب می‌شوند، معمولاً افرادی با تجارب فردی یا رویکردی خاص به زندگی هستند و معمولاً ماهیتی کلیشه‌وار دارند. کتاب‌های انسانی طبق توافق پذیرفته‌اند که با سایر اعضای انجمن، که به آن‌ها «خواننده» می‌گویند، بی‌پرده صحبت کنند. هر که بخواهد می‌تواند به‌عنوان خواننده در این طرح شرکت کند.

کتابخانه که رسالت آن ایجاد فضایی امن و بی طرف است، برای خوانندگان محیطی آزاد برای طرح سؤالات موشکافانه ایجاد می کند. فعالیت کتابخانه انسانی در راستای تحقق هر چه بیشتر این رسالت کتابخانه هاست.

پروژه های کتابخانه انسانی برای کتابخانه های عمومی فرصت همکاری با سایر نهادها را ایجاد می کنند. کتابخانه بین بریج در واشنگتن و کتابخانه سانتامونیکا مؤسسان اولین کتابخانه های انسانی در ایالات متحده هستند که پس از کشف یکدیگر، به همکاری و اشتراک منابع پرداختند. همکاری با سایر سازمانها باعث افزایش منابع کتابخانه، توان و دسترسی مردم و ارتقای سطح کتابخانه در جامعه می شود. تقویت روابط با سایر سازمانها از طریق کتابخانه انسانی و دیگر برنامه ها، ارزش کتابخانه را در جامعه افزایش می دهد.

از همه مهم تر، کتابخانه انسانی کتابخانه را با مردم پیوند می دهد. از آنجا که کتابها و خوانندگان از بطن جامعه اند، بدون شک ساختارهای محلی در روند برنامه تأثیر گذارند. لذا بهتر است برپاکنندگان این رویداد، برنامه ها را با شرایط محلی تطبیق دهند. از طریق این برنامه ها، کتابخانه عمومی جامعه را با خود به اشتراک گذاشته و محلی برای افراد ایجاد می کند تا تجارب خود را بیان کنند و با یکدیگر ارتباط برقرار سازند. کتابهای انسانی تمایل دارند از کوچک ترین فرصت در زندگی روزمره خود استفاده کنند و تجاربشان را به اشتراک بگذارند.

شرکت در کتابخانه های انسانی، برای آنها فرصتی برای شنیده شدن فراهم می کند. میان کتابها و خوانندگان تعاملی سودمند ایجاد می شود. بازخوردهای مشتاقانه ای که از بسیاری از رویدادها به دست آمده است، نشان می دهد که کتابخانه انسانی نیازهای برآورده نشده را تحقق می بخشد. ایجاد این روابط فردی، جامعه را گردهم می آورد. برگزاری کتابخانه های

شد. در پایان برنامه، کتابهای انسانی به گروه های کوچکی از خوانندگان ودیعه داده شد تا تعداد بیشتری بتوانند در طرح مشارکت کنند. دو رویداد کتابخانه سانتامونیکا، که در مجموع ۹ ساعت طول کشید، بیش از ۲۵۰ شرکت کننده داشت در لیزمور^۳ استرالیا، استقبال مردمی باعث شد رویداد کتابخانه انسانی به صورت ماهیانه در شهر برگزار شود. در آنجا، معمولاً بحث بیش از زمان تعیین شده به درازا می کشد. در سال ۲۰۱۱، رویداد کتابخانه انسانی در کنفرانس سالیانه مسئولیت های اجتماعی انجمن کتابخانه های آمریکا نیز برگزار شد.

چرا کتابخانه های عمومی باید برنامه کتابخانه انسانی برگزار کنند

کتابخانه های انسانی در امتداد کتابخانه های موجود شکل گرفته اند. در نتیجه، کتابخانه ها برای برگزاری چنین رویدادی به خوبی آماده اند. راه اندازی یک کتابخانه انسانی مستلزم ایجاد فهرست کتابها به همراه توضیح کوتاهی درباره هر کدام از آنها، صدور کارت کتابخانه، روندی برای ودیعه گرفتن و سایر فعالیت هایی است که به صورت روزانه در کتابخانه ها انجام می پذیرد. همانند کتابخانه های عمومی، برای کتابخانه های انسانی نیز پوشش دادن سطح گسترده ای از مطالب برای داشتن «مجموعه ای متناسب» الزامی است. کتابدارها برپایه کتابخانه انسانی و عملکرد آن را تسهیل می کنند. به علاوه، مراجعه کنندگانی که از کتابخانه استفاده می کنند ممکن است از وجود برنامه اطلاع پیدا کنند و خواننده شوند. کتابخانه های عمومی زمینه ای مناسب برای چنین طرحی فراهم می آورند.

به علاوه، کتابخانه انسانی با ماهیت کتابخانه عمومی همسوست. کتابخانه عمومی، انجمنی عمومی و مکانی برای تبادل نظر است. بسیاری از کتابخانه های عمومی به عنوان مکان هایی برای یافتن اطلاعات و یادگیری، شناخته می شوند. کتابخانه های انسانی، از طریق دیالوگ تک به تک، فضایی برای مردم، چه خواننده و چه کتاب، ایجاد می کنند تا بتوانند ایده ها را واکاو کنند. دیورا جیکوبز^۴، کتابدار سابق کتابخانه عمومی سیاتل، معتقد است که به اشتراک گذاشتن اطلاعات باعث حیات کتابخانه می شود؛ یعنی در کتابخانه به کاربران نقطه نظرهای متفاوتی برای در نظر گرفتن ارائه می شود.

کتابخانه های انسانی، از طریق دیالوگ تک به تک، فضایی برای مردم، چه خواننده و چه کتاب، ایجاد می کنند تا بتوانند ایده ها را واکاو کنند. کتاب های انسانی تمایل دارند از کوچک ترین فرصت در زندگی روزمره خود استفاده کنند و تجاربشان را به اشتراک بگذارند

انسانی، جایگاه کتابخانه را هر چه بیشتر در تاروپود جامعه مستحکم می‌کند.

توجه رسانه‌ها و علاقه مردم نشان‌دهنده ارزش برنامه است و باعث ترویج کتابخانه می‌شود. کتابخانه با برپایی کتابخانه انسانی، نوآور به نظر می‌رسد و کتابخانه‌های عمومی از نو بودن این ایده می‌توانند سود ببرند. کتابخانه سانتامونیکا با برگزاری برنامه کتابخانه انسانی، مورد توجه اخبار محلی، ملی و بین‌المللی قرار گرفت؛ رویداد کتابخانه بین‌بریج باعث معروفیت کتابخانه شد و در روزنامه‌های محلی تقدیرنامه‌های بسیار دریافت کرد. سازمان کتابخانه انسانی در بیانیه‌ای اعلام کرده است: «رویدادهایی این‌چنینی کمک می‌کنند کتابخانه‌های عمومی در حکم بخشی جدانشدنی از توسعه روابط جامعه و انسجام اجتماعی در نظر گرفته شوند. کتابخانه به مکانی برای تعاملات اجتماعی میان بازدیدکنندگان تبدیل می‌شود و این امر، به فعالیت‌های متنوع کتابخانه زوایایی تازه می‌بخشد.» برنامه کتابخانه انسانی برای کتابخانه مانند روابط عمومی مثبت عمل می‌کند.

برگزاری یک برنامه کتابخانه انسانی

با اینکه درباره جزئیات برگزاری کتابخانه انسانی باید به صورت مجزا برای هر کتابخانه تصمیم‌گیری شود؛ کلیات آن یکی است. باید در کتابخانه هیئت برنامه‌ریزی شکل بگیرد. این هیئت که ممکن است فقط از دو نفر تشکیل شده باشد، نحوه استخدام کتاب‌ها زمان و مکان رویداد، مدت آن، زمان هر بار و دیعه گرفتن کتاب و سایر جزئیات تدارکاتی را مشخص می‌کند. علاوه بر این، مانند هر رویداد دیگری، باید تبلیغات صورت گیرد. این هیئت باید برای ساخت فهرستی قابل فهم، با هر کتاب همکاری کند و بتواند درباره مشخصات منحصربه‌فرد

هر کتاب توضیح کوتاهی به خوانندگان ارائه دهد. هیئت پیش از برگزاری رویداد، باید حداقل یک جلسه همسوسازی برگزار

کند تا کتاب‌ها به هم معرفی شوند، تمرین کنند و بدانند باید انتظار چه چیزی را داشته باشند. با برنامه‌ریزی دقیق، هر کتابخانه عمومی می‌تواند یک کتابخانه انسانی موفق برگزار کند.

با توجه به اینکه این رویداد را سایرین نیز برگزار کرده‌اند، کتابخانه‌های عمومی می‌توانند از تجربه‌های به دست آمده استفاده کنند.

سازمان‌های بین‌المللی از سال ۲۰۰۰ کتابخانه‌های انسانی برگزار کرده‌اند و در طول این مدت، از اشتباهاتشان آموخته‌اند، راهکارها را

فرمول‌بندی کرده و منابع را یافته‌اند.

سازمان کتابخانه انسانی بسیاری از این اطلاعات را در تارنمای (وسایت) خود

جمع‌آوری کرده است. کسانی که این رویداد را برگزار کرده‌اند برای سایرین راهنماهایی

دقیق، تحلیل شرایط هر کتابخانه، تجارب و مستندات ساده‌ای به جا گذاشته‌اند. برخی

از پیشنهادهایی که از این تجارب حاصل شده شامل، برگزاری مصاحبه با کتاب‌های

بالمقوه پیش از رویداد، برگزاری رویداد در ساعات کاری کتابخانه و در یک مکان

مرکزی است. استخدام کتاب‌ها دشوارترین بخش راه‌اندازی کتابخانه انسانی است.

نتیجه‌گیری

کتابخانه انسانی همان کارکرد و هدف

کتابخانه را در خود دارد. هدف کتابخانه عمومی در راستای حمایت از مأموریت کتابخانه انسانی قرار دارد. کتابخانه‌ها با

برگزاری کتابخانه انسانی، هر چه بیشتر در جامعه ادغام می‌گردند و از این رو، قوی‌تر می‌شوند. کتابخانه‌های عمومی

با الگو قرار دادن رویدادهای پیشین، می‌توانند در وقت، انرژی و منابع صرفه‌جویی کنند. زمان مهمی فرا رسیده است؛ محرک‌های اولیه فراهم شده‌اند اما اشتیاق برای برگزاری این

برنامه همچنان کم است.

* پی‌نوشت

1. The Human library: sharing the Community with itself
2. Erin Wentz
3. Bainbridge public Library
4. Santa Monica (Calif.) public Library
5. Lismore
6. Deborah jacobs

در کتابخانه انسانی، به جای کتاب، انسان و دیعه گرفته می‌شود. افرادی که برای «کتاب» شدن داوطلب می‌شوند، معمولاً «افرادی با تجارب فردی یا رویکردی خاص به زندگی» هستند و معمولاً ماهیتی کلیشه‌وار دارند

